

REPUBLIKA E KOSOVËS / REPUBLIKA KOSOVO / REPUBLIC OF KOSOVA

**ZYRA KOMBËTARE E AUDITIMIT
NACIONALNA KANCELARIJA REVIZIJE
NATIONAL AUDIT OFFICE**

Br. Dokumenta: 24.29.1-2017-08

IZVEŠTAJA REVIZIJE

**O GODIŠNJIM FINANSIJSKIM IZVEŠTAJIMA AUTORITETA
CIVILNE AVIJACIJE ZA GODINU ZAVRŠNO SA 31 DECEMBROM
2017**

Priština, april 2018

Nacionalna Kancelarija Revizije Republike Kosova je najviša institucija ekonomske i finansijske kontrole, koja prema Ustavu i zakonima zemlje uživa funkcionalnu, finansijsku i operativnu nezavisnost. Nacionalna Kancelarija Revizije obavlja revizije regularnosti i performanse i za svoj rad odgovara Skupštini Kosova.

Naša misija je da preko kvalitetnih revizija jačamo polaganje odgovornosti u javnoj upravi zarad korišćenje nacionalnih resursa na jedan efektivan, efikasan i ekonomičan način.

Mi obavljamo revizije u skladu sa međunarodno priznatim standardima revizije na javnom sektoru kao i sa najboljim evropskim praksama.

Izveštaji Nacionalne Kancelarije Revizije na direktan način promovišu polaganje odgovornosti javnih institucija pošto oni pružaju održivu osnovu za zahtevanje odgovornosti od strane menadžera svake budžetske organizacije. Tako mi povećavamo poverenje u trošenju javnih fondova i odigravamo aktivnu ulogu u obezbeđivanju interesa poreskih platiša i ostalih interesnih strana u povećanju javne odgovornosti.

Generalni Revizor je odlučio o mišljenju revizije o Godišnjim Finansijskim Izveštajima Autoriteta Civilne Avijacije, u konsultaciji sa Pomoćnikom Generalnog Revizora Emine Fazliu, koja je nadgledala reviziju

Izveštaj i dato mišljenje su rezultat revizije izvršene od strane Refiqe Morina (vođe tima) i Mjellma Dibra, Shemsije Llugiqi (članovi tima) pod upravljanjem Rukovodioca Departmana Revizije Ramadan Gashi

TABELA SADRŽAJA

Opšti sažetak	4
1 Delokrug i metodologija revizije	6
2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje	7
3 Finansijsko upravljanje i kontrola	10
4 Napredak u sprovođenju preporuka	14
5 Dobro upravljanje	15
Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR	17
Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina	20
Dodatak III: Pismo potvrđivanja	22

Opšti sažetak

Uvod

Ovaj izveštaj rezimira glavna pitanja koja proističu sa revizije Godišnjih finansijskih izveštaja Autoriteta Civilne Avijacije za 2017 godinu, koja određuje Mišljenje koje je dato od strane Generalnog Revizora. Pregled finansijskih izveštaja za 2017 godinu je izvršen u skladu sa Međunarodnim standardima revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Naš pristup je uključio testiranja i procedure koje su bile potrebne da dođemo do mišljenja u vezi sa finansijskim izveštajima. Preduzeti pristup revizije je predstavljen u Spoljnom Planu Revizije, od datuma 07/02/2017.

Naša revizija se fokusira na:

Nivo rada obavljenog od strane Nacionalne Kancelarije Revizije za obavljanje revizije za 2017-god godinu, direktno odražava kvalitet unutrašnje kontrole sprovedene od strane menadžmenta Autoriteta Civilne Avijacije.

Nacionalna Kancelarija Revizije ceni visoki menadžment i osoblje Autoriteta Civilne Avijacije za saradnju tokom procesa revizije.

Mišljenje Generalnog Revizora

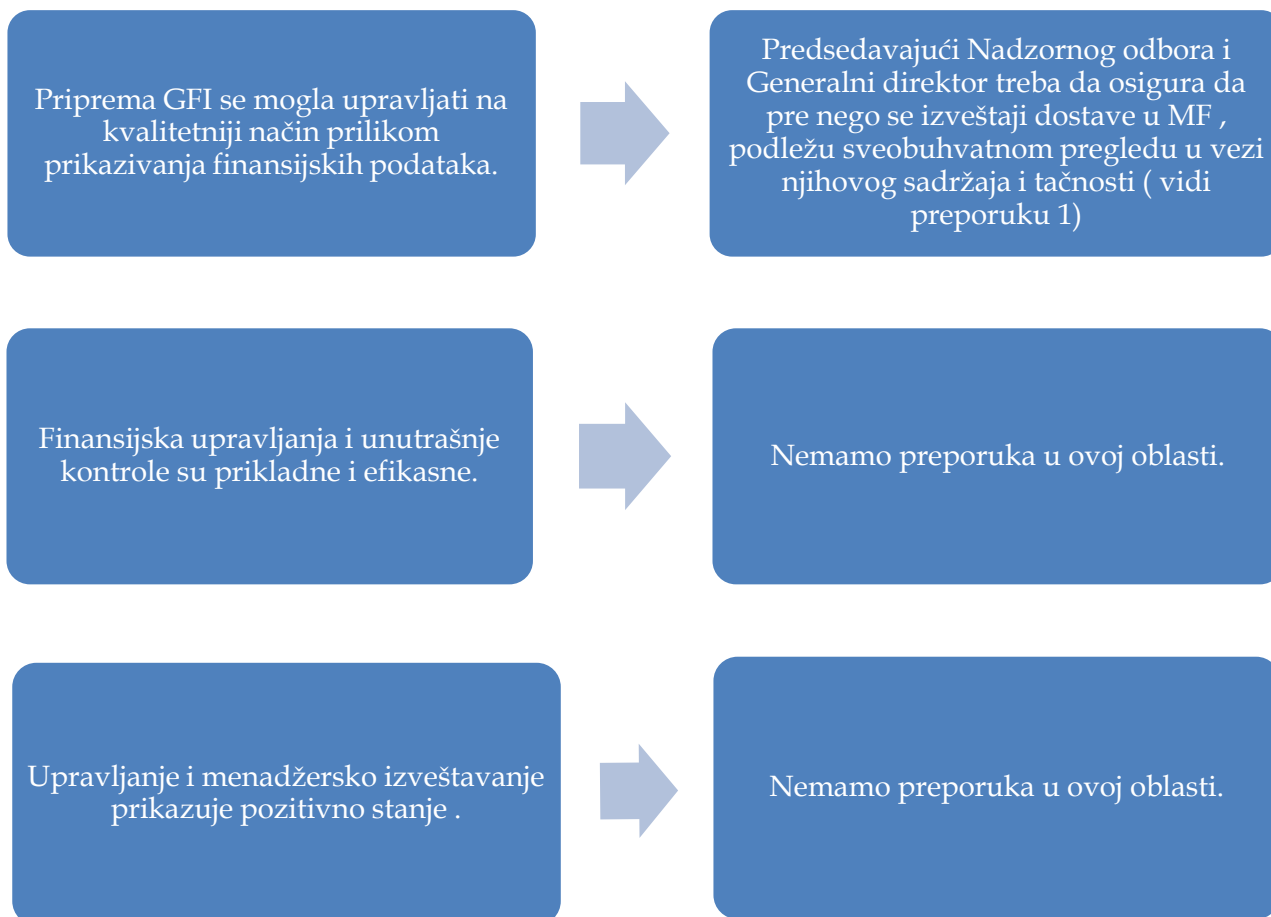
Ne modifikovano mišljenje

Godišnji Finansijski Izveštaji za 2017 godinu *predstavljaju objektiv i istinit prikaz* u svim materijalnim aspektima.

Za opširnije vidite Odeljak 2.1 ovog Izveštaja.

Dodatak I, objašnjava različite vrste mišljenja koja se primenjuju od strane Nacionalne Kancelarije Revizije.

Glavni zaključci i preporuke

Odgovor menegmenta za revizija 2017

Generalni direktor za Autoriteta Civilne Avijacije uzeo u obzir i složili su se sa nalazima i zaključcima revizije i založili su se da će adresirati date preporuke.

1 Delokrug i metodologija revizije

Uvod

Nacionalna Kancelarija Revizije (NKR) je odgovorna za obavljanje revizije regularnosti koje uključuje pregled i procenu finansijskih izveštaja i ostalih finansijskih podataka, kao i davanje mišljenja :

- Da li finansijski izveštaji daju pravilan i istinit prikaz finansijskih računa i pitanja tokom revizijskog perioda;
- Da li su finansijski podaci, sistemi i transakcije su u skladu sa važećim zakonima i pravilnicima:
- O usaglašenosti funkcija unutrašnje kontrole i unutrašnje revizije; i
- O svim pitanjima koje proističu iz ili se tiču revizije.

Preduzeti rad revizije zasnovan je na proceni rizika za reviziju Autoriteta Civilne Avijacije. Analizirali smo aktivnosti o tome do koje se mere možemo osloniti na menadžerskim kontrolama kako bi odredili nivo detaljnih testova, koji su potrebni za obezbeđivanje dokaza koji potkrepljuju mišljenje GR-a.

Odeljci u nastavku pružaju detaljniji sažetak nalaza naše revizije sa posebnim naglaskom na zapažanja i preporuke u svakoj oblasti pregleda. Odgovori Menadžmenta prema našim nalazima se mogu naći u Dodatku III.

Naši postupci su uključili pregled unutrašnjih kontrola, sistema računovodstva, nadovezane supstancijalne testove kao i nadovezani aranžmani upravljanja do one mere koje mi smatramo potrebnim za efektivno obavljanje revizije. Nalazi revizije se ne trebaju smatrati kao sveobuhvatno odslikavanje svih slabosti koje mogu postojati, ili svih poboljšanja koje se mogu izvršiti na sistemima i postupcima koji su delovali.

2 Godišnji finansijski izveštaji i ostale obaveze za spoljno izveštavanje

Uvod

Naš pregled Godišnjih Finansijskih Izveštaja (GFI-a) uzima u obzir usaglašenost sa okvirom izveštavanja kao i kvalitet i tačnost informacija koje su predstavljene u GFI-a. Uzima se takođe u obzir izjava koja je data od strane Glavnog Administrativnog Službenika (GAS) i Glavnog Finansijskog Službenika (GFS), kada se GFI dostavljaju Ministarstvu Finansija.

Izjava o predstavljanju GFI uključuje izvestan broj tvrdnji u vezi usaglašenosti sa okvirom izveštavanja i kvalitetom informacija u okviru GFI-a. Ove tvrdnje imaju za cilj da pružaju sigurnost Vladi da su im pružene sve relevantne informacije radi osiguranja da se može preduzeti postupak revizije.

2.1 Mišljenje Revizije

Ne-modifikovano mišljenje

Revidirali smo GFI Autoriteta Civilne Avijacije za godinu završno sa 31 Decembrom 2017, koji uključuju izveštaj prijema i isplata u gotovom novcu, izveštaj o izvršenju budžeta, obelodanjivanja i ostale prateće izveštaje.

Prema našem mišljenju, Godišnji Finansijski Izveštaji za godinu završno sa 31 decembrom 2017, predstavljaju pravilan i istinit prikaz u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor (prema računovodstvu zasnovanom na gotovom novcu), Zakonom br. 03/L-48 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama) i Uredbom MF, Br. 01/2017 o Godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija.

Osnova za Mišljenje

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. Verujemo da su dokazi revizije koje smo prikupili dovoljni i odgovarajući za obezbeđivanje osnove za naše mišljenje.

Odgovornost Menadžmenta i osoba koje su odgovorne upravljanjem za GFI

Generalni Direktor ACA-a je odgovoran za pripremu i tačno predstavljanje Finansijskih Izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva na Javnom Sektoru – modifikovanog Finansijskog Izveštavanja na osnovu Računovodstva Gotovog Novca te je odgovoran za unutrašnje kontrole koje menadžment određuje kako bi omogućio pripremu finansijskih izveštaja bez materijalno pogrešnih prikazivanja koja su uzrokovana pod prevarom ili greškom. To uključuje primenu Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornostima (sa izmenama i dopunama).

Predsedavajući Nadzornog Odbora je odgovoran da osigura praćenje postupka finansijskog izveštavanja ACA-a.

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI

Naša je odgovornost da na osnovu naše revizije izrazimo mišljenje o GFI. Revizija je izvršena u skladu sa MSVIR. Ovi standardi zahtevaju da se pridržavamo etičkih zahteva i da planiramo i izvršimo reviziju kako bismo stekli razumnu sigurnost o tome da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno pogrešna prikazivanja

Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati svako materijalno pogrešno prikazivanje koje može postojati. Materijalno pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi mogu da utiču na odluke koje se donose na osnovu ovih GFI.

Revizija uključuje obavljanje postupaka radi dobijanja dokaza u vezi sa finansijskim informacijama i obelodanjivanjima u GFI. Izabrani postupci zavise od procene revizora, uključujući i procenu rizika od materijalno pogrešnih prikazivanja u GFI kako usled prevare tako usled greške. Tokom procene rizika, revizor uzima u obzir unutrašnje kontrole koje su relevantne za sastavljanje finansijskih izveštaja od strane entiteta, kako bi dizajnirao revizorske postupke koje su odgovarajući za okolnosti entiteta, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti unutrašnjih kontrola entiteta.

Revizija uključuje i procenu prikladnosti korišćenih računovodstvenih politika, opravdanost računovodstvenih procena izvršenih od strane menadžmenta, kao i procenu prezentacije finansijskih izveštaja.

2.2 Usklađenost sa zahtevima za GFI i ostalim zahtevima za izveštavanje

Od ACA-a se zahteva da izveštava u skladu sa određenim okvirom izveštavanja i sa ostalim zahtevima za izveštavanje. Mi smo uzeli u obzir:

- Usklađenost sa Pravilnikom MF. Br. 01/2017 o Godišnjem Izveštavanju od Budžetskih Organizacija;
- Zahteve ZUJFO br. 03/L-048 (sa izmenama i dopunama);
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br. 01/2013 i br.
- Usklađenost sa Finansijskim Pravilom br.02/2013;
- Akcioni plan za adresiranje preporuka;
- Zahteve Postupaka za Finansijsko Upravljanje i Kontrolu (FUK).
- Plana nabavke za 2017; i
- GFI su pripremljeni na vreme i potpisani od strane GAS -a i GFS-a.

U kontekstu zahteva za izveštavanje, nismo identifikovali neku neusaglašenosti:

U GFI identifikovali smo slabosti kao u nastavku:

- Član 14 - Izveštaj o izvršenju budžeta, kolona završnog budžeta prikazana je u vrednosti od 873,763€ u GFI , dok je prema ISFUK završni budžet 892,327€. Imamo potcenjivanje od 18,564€; i
- Član 24 - Izveštaj o nepotrošenim donatorskim sredstvima nije prikazan, dok je prema ISFUK nepotrošena donatorska vrednost 4,694€.

IZJAVA KOJA JE DATA OD STRANE MENADŽMENTA AUTORITETA CIVILNE AVIJACIJE

Imajući u vidu gore navedeno, Izjava data od strane Glavnog Administrativnog i Finansijskog Službenika, prilikom dostavljanja nacrta GFI-a Ministarstvu Finansija, je tačna jer tokom revizije nisu identifikovane materijalne greške.

2.3 Preporuke u vezi sa Godišnjim Finansijskim Izveštajima

Preporuka 1 Predsedavajući Nadzornog Odbora i Generalni Direktor treba da osigura da je izvršena analiza kako bi se odredili razlozi za nepravilno prikazivanje završnog budžeta i neutrošenih donacija u GFI. Izjava izdata od strane GAS-a i GFS-a ne bi trebala biti dostavljena u MF, osim ako su se prema GFI-u uradile potrebne kontrole i pregledi.

3 Finansijsko upravljanje i kontrola

Uvod

Naš rad u vezi sa Finansijski Upravljanjem i Kontrolom (FUK), odražava detaljni rad koji je preduzet o sistemima prihoda i troškova u budžetskim organizacijama. Posebno je u fokusu revizije bilo i upravljanje budžetom, pitanja nabavke kao i ljudski resursi kao i imovina i obaveze.

Zaključak o Finansijskom Upravljanju i Kontroli

Finansijsko upravljanje i efektivna kontrola zahtevaju procese ponovnog pregled i prateća uputstva koja omogućavaju potpunu primenu zakona, unutrašnjih propisa i drugih procesa kontrole. ACA ima odgovarajuće kontrole u odnosu na svoje zakonske obaveze. U kontekstu finansijskih sistema, kontrole nad приходima i rashodima općenito, ACA je imala odgovarajuće kontrole koja su se primenjivala na efikasan način.

3.1 Planiranje i izvršenje budžeta

Razmotrili smo izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova kao i prikupljene prihode prema ekonomskim kategorijama. To je istaknuto na donjim tabelama:

Tabela 1. Izvori budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet ¹	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Izvori Fondova:	925,274	892,327	839,595	832,147	824,469
Grant Vlade -Budžet	925,274	887,633	839,595	828,018	817,731
Spoljne donacije	-	4,694	-	4,129	6,738

Završni budžet u odnosu na početni budžet Grant Vlade smanjen je za 37,641€, odlukom Vlade Br. 01/21 datuma 22 decembar 2017.

Spoljna donacija u vrednosti od 4,694€ primljena je u decembru 2017 godine od „BEYOND H2020“ i Evropske Unije za projekat „Izrada procedura leta preko satelitskog signala“ donacija koju ACA nije uspela da potroši tokom tog perioda, stoga se ova vrednost prenosi za potrošnju u 2018 god.

ACA je u 2017 godini, potrošila 839,595€ ili 94% od završnog budžeta koji je smanjen za 6% u poređenju sa 2016.

¹ Završni Budžet – odobreni budžet od strane Skupštine koji je kasnije prilagođen od strane Ministarstva Finansija

Tabela 2. Potrošnja fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Izvršenje	2016 Izvršenje	2015 Izvršenje
Trošenje fondova prema ekonomskim kategorijama:	925,274	892,327	839,595	832,147	824,469
Plate i Dnevnice	688,484	658,484	639,919	625,223	622,980
Roba i Usluge	223,052	220,105	193,186	200,339	194,478
Komunalije	13,738	13,738	6,490	6,585	7,011

Objašnjenja o promenama u budžetskim kategorijama su date u nastavku:

- Za kategoriju plate i dnevnice bilo je promena između početnog budžeta i onog završnog za 30,000€, to se desilo kao razlog budžetske štednje. Višak finansijskih sredstava na kraju godine (18,565€) u odnosu na završni budžet je kao posledica toga da su dva (2) službenika dali ostavku tokom 2017 godine, a ove pozicije još uvek nisu popunjene redovnim osobljem.
- Smanjenje budžeta za robe i usluge za 2,948€ odlukom Vlade o štednji. Višak finansijskog sredstva na kraju godine je bio (26,919€) u odnosu na završni budžet, to se desilo kao posledica kašnjenja u razvoju aktivnosti i sklapanje ugovora od strane CAN u završnom periodu 2017. Realizacija završnog budžeta za ovu kategoriju je bila 88%; i
- Realizacija završnog budžeta u kategoriji za komunalije bila je 47%. Višak finansijskog sredstva na kraju godine je 7,248€ u poređenju sa završnim budžetom, to se desilo kao rezultat smanjenja troškova fiksnih telefona.

3.2 Prihodi

Prikupljeni prihodi koji su tokom 2017 godine realizovani od strane ACA-a bili su u iznosu od 1,865,064€. U odnosu na prethodnu godinu vidi se porast prihoda za 145,126€. Ovaj nivo prikupljanja prihoda se desio zbog porasta broja putnika tokom 2017.

Glavni izvor prihoda sastoji se od tarifa bezbednosti putnika u vrednosti od 1,847,534€ ili 99% od strukture prihoda, naknade za registraciju SAP² (uređaji bez pilota) u vrednosti od 17,530€, kao i od ostalih kazni.

²SPA(pravilnik 01/2017. za Sistem vazdušnih uređaja bez pilota)

Tabela 3. Sopstveni prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	2017 Prijemi	2016 Prijemi	2015 Prijemi
Sopstveni prihodi	1,600,000 ³	1,600,000	1,865,064	1,719,938	1,539,500
Ukupno	1,600,000	1,600,000	1,865,064	1,719,938	1,539,500

Prikupljeni prihodi od strane ACA deponuju su u Budžetu Kosovo. U testiranim uzorcima nismo primetili pitanja za izveštavanje.

Preporuka

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.3 Plate i dodaci

Plate i dodaci se isplaćuju putem jednog centralizovanog sistema (payrola) kojim upravlja MJU i MF. Ključne kontrole koje potvrđuju tačnost i potpunosti isplate su platne liste koja su potpisana od strane rukovodioca organizacione jedinice. Troškovi za plate tokom 2017 god bile su 639,919€, koje su realizirane u meri od 97%.

ACA prema budžetu odobrenom za 2017 god, ima (30) trideset pozicija, od koji je njih 29 (dvadeset i devet) zaposleno punim radnim vremenom i jedan sa skraćenim radnim vremenom.

Testirali smo usklađenosti platnih spiskova sa platnim sistemom i isplate prema ugovoru (aktualni radnici, zapošljavanje, otkazi, porodiljski odmori). U testiranim uzorcima nismo primetili pitanja za izveštavanje.

Preporuke

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.4 Upravljanje osobljem

Testirali smo usklađenost dosije osoblja, postupke zapošljavanja, porodiljske odmore, zabrane, i preduzete mere od strane ACA-a. Sa izvršenih testova je potvrđeno da su se sve promene desile u skladu sa važećim zakonskim zahtevima.

Preporuke

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

³ AAC nema detaljniji plan o prihodima, ali prikazana vrednost kod početnog i onog završnog budžeta je uzeta od formulara zahteva o budžetu (PCF4).

3.5 Robe i usluge, kao i komunalije

Završni budžet za robe i usluge, uključujući i komunalije u 2017 godini je bio 233,843€, sa toga budžeta je potrošeno 199,676€ ili 85% završnog budžeta. Najveći deo troškova u ovoj kategoriji uključuju operativne troškove (službena putovanja, zakupninu objekata, troškove mobilnog telefona) , kao i komunalije. U testiranim uzorcima nismo primetili nikakva pitanja za izveštavanje.

ACA je u Planu Nabavke za 2017 god, planirao (8) osam procedura nabavke koje su ostvarene od strane CAN-a. Kao rezultat ZJN-a br. 04/L-042 (sa izmenama i dopunama), Član 21a određuje da za ciljeve ekonomizacije aktivnosti nabavke za Nezavisne agencije koje odgovaraju Skupštini Kosovo i koje imaju manje od 50 (pedeset) zaposlenih, procedure nabavke izvršava CAN.

Preporuka

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.6 Kapitalna imovina i ne kapitalna imovina

Upravljanje imovinom je važan deo finansijskog upravljanja i kontrole u javnom sektoru. Pravilan sistem upravljanja imovinom zahteva jasan tok zadataka za registraciju, upoređenje i obelodanjivanje u GFI.

Pregledali smo da li je proces registracije i način vođenja evidencije u skladu sa zahtevima Pravilnika MF br.02/2013, o upravljanju ne finansijske imovine budžetskih organizacija.

ACA-a u GFI je prikazala imovinu nad 1,000€ u 0 vrednosti, dok ne kapitalnu imovinu ispod 1,000€ u vrednosti od 1,745€ kao i zalihe u vrednosti 6,007€. U testiranim uzrocima nismo primetili pitanje za izveštavanja.

Preporuka

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.7 Potraživanja

Računi potraživanja prema podacima GFI bili su 261,384€ za 2017 godinu. Struktura računa potraživanja sastoji se od tarifa bezbednosti putnika (257,434€) koja se prikuplja prema ugovoru između Koncesije 'LIMAK Kosovo Adem Jashari' i ACA-a koja se prenosi 45 dana nakon završetka meseca u budžetu Kosovo. Izdavanje sertifikata za organizacije za obuku (2,000€), tarifa za produženje licence (1,150€) i kazne (800€).

Preporuka

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

3.8 Ne izmirene obaveze

Izveštaj neizmerenih obaveza prema snabdevačima na kraju 2017 godine je bio u iznosu od 7,175€. Općenito ACA ima dobre kontrole o upravljanju obavezama .Preostala vrednost kao obaveza je zbog toga šta je veći deo računa (snabdevanje i usluge) došao u mesecu decembru 2017, dok su računi primljeni u januaru 2018, tako da ACA nije imao mogućnost da ih izmiri i kao rezultat se prenose da se isplate u 2018 godini.

Preporuka

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

4 Napredak u sprovođenju preporuka

Naš izveštaj revizije za GFI 2016 godine ACA -a rezultirao je sa (4) četiri preporuke. ACA je pripremila akcioni plan u roku 30 dana nakon prijema izveštaja revizije GFI za 2016 godinu od strane GAS , gde se prikazuje način na koji će primeniti date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2017 godinu, date preporuke od strane GAS za 2016 i 2015 godinu u potpunosti su sprovedene od strane ACA-a . Za detaljniji opis preporuka i na koji način su se one tretirale pogledajte Dodatak II.

Preporuka

Nemamo preporuka u ovoj oblasti.

5 Dobro upravljanje

Uvod

Dobro upravljanje uključuje osnovna načela davanja odgovornosti, efektivnosti kontrola, upravljanje rizicima, nezavisnost unutrašnje revizije, koordinaciju NKR sa unutrašnjom revizijom i dobrim upravljanjem o javnoj imovini.

Ključni pokazatelj u podršci efektivnog upravljanja je i sprovođenje preporuka revizije jer to pokazuje do koje mere menadžment preduzima radnje za poboljšanje postojećih procesa i kontrola. Nivo ispunjavanja zahteva FUK od strane budžetskih organizacija nadgleda se i preko popunjavanja kontrolnih spiskova samo-ocenjivanja koji se popunjavaju od strane svih budžetskih organizacija, a na kraju godine se predaju Ministarstvu Finansija

Posebne oblasti našeg pregleda u vezi upravljanja bili su i proces davanja odgovornosti i upravljanja rizicima, dok su ostale komponente tretirane u okviru gore navedenih poglavlja ili pod-poglavlja ovog izveštaja

Opšti zaključak o upravljanju

Upravljanje u ACA-u u vezi sa odgovornošću i kvalitetom menadžerskog izveštavanja odražava jedno pozitivno stanje.

ACA je izradila strateški plan i registar rizika sa kojim se može suočiti i mere koje se mogu preduzeti u postizanju ciljeva.

Ključno sredstvo za podršku u efektivnom upravljanju je sprovođenje preporuka revizije, koju je ACA stigla da sprovede sve preporuke prethodne godine. Takođe upitnik o samo-ocenjivanju , ACA je uzela u obzir zakonske zahteve koje su predviđene sa pravilima MFK i završila na vreme i kvalitetno samo-ocenjivanje koja je urađena od strane Generalnog Direktora i Glavnog Finansijskog Službenika.

5.1 Sistem unutrašnje revizije

Unutrašnja Revizija je važan segment koji osigurava višeg menadžmenta dali su mehanizmi unutrašnje kontrole dizajnirani i sprovedeni na pravilan način. Kada se utvrdi da unutrašnje kontrole ne funkcionišu kako treba , unutrašnja revizija pruža savete i preporuke kako ih poboljšati.

Na osnovu AU Br. 23/2009 o osnivanju Jedinice Unutrašnje Revizije ,ACA ne ispunjava kriterijume⁴ za osnivanje JUR-a .

U nedostatku JUR-a unutrašnja revizija se vrši od strane Odeljenja Unutrašnje Revizije (OUR) u okviru Ministarstva Finansija (MF) kao rezultat toga tokom 2017 godine nije razvijen neki proces unutrašnje revizije od strane OUR-a za ACA .Potičemo višeg menadžmenta da uradi potreban pregled za unutrašnju reviziju i da uzme u obzir mogućnost postizanja sporazuma sa drugom organizacijom javnoga sektora da iskoristi usluge unutrašnje revizije.

5.2 Menadžersko izveštavanje, polaganje odgovornosti i upravljanje rizikom

Menadžment je sproveo niz unutarnji kontrola kako bi se osigurao da finansijski sistemi pravilno funkcionišu. Veoma je važno da one uključe odgovarajuće izveštaje kod menadžmenta kako bi omogućio efektivan i blagovremen odgovor naspram identifikovanim operativnim problemima. Proces unutrašnjeg izveštavanja u ACA funkcioniše prema lancu odgovornosti i organizacijske strukture. U vezi sa time ,menadžment je održao redovne sastanke za 2017, raspravljajući i izveštavajući na nedeljnoj ,mesečnoj i tromesečnoj osnovi nad prihodima i troškovima kao i za ostale aktivnosti koje su razvijene u ACA.

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na Albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti provladava verzija na Albanskom jeziku.

⁴ (preko 1 milion budžeta, 50 zaposlenih, kao i visok stepen rizičnosti)

Dodatak I: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR

(odlomak od MSVIR 200)

Vrsta mišljenja

147. Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije ukoliko** se zaključi da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom.

Ukoliko revizor zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalnih grešaka, revizor treba da izmeni mišljenje revizije na izveštaju revizora u skladu sa odeljkom "Određivanje vrste modifikacije mišljenja revizora".

148. Ukoliko finansijski izveštaji pripremljeni u skladu sa zahtevima okvira prikazivanja, ne postignu pravično prikazivanje, revizor treba da razmotri pitanje sa menadžmentom, i na osnovu zahteva primenljivog okvira finansijskog izveštavanja i načina na koji je to pitanje rešeno, da odredi da li je neophodno da se izmeni mišljenje revizije.

Modifikacije mišljenja revizije na revizorskom izveštaju

151. Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključi da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja. Revizori mogu dati tri vrste modifikovanih mišljenja revizije: kvalifikovano mišljenje, protivno mišljenje i odricanje od mišljenja.

Određivanje vrste modifikacije koje se čini revizorskom mišljenju

152. Odluka o tome koja vrsta modifikovanog mišljenja je prikladna, zavisi od:

- prirode pitanja koje je dovelo do modifikacije - što podrazumeva, da li su finansijski izveštaji sadrže materijalno pogrešna prikazivanja ili, u slučaju da je bilo nemoguće prikupiti dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, mogu sadržati materijalno pogrešna prikazivanja; i
- sud revizora o rasprostranjenosti uticaja ili mogućih uticaja pitanja na finansijskim izveštajima.

153. Revizor treba da izrazi **kvalifikovano mišljenje ukoliko**: (1) nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih i prikladnih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne, ali nisu rasprostranjene, na finansijskim izveštajima; ili (2) revizor nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži jedno mišljenje revizije, ali zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne ali ne i rasprostranjene.

154. Revizor treba da izrazi **protivno mišljenje ukoliko**, nakon dobijanja dovoljno odgovarajućih dokaza revizije, revizor zaključuje da netačne tvrdnje, pojedinačno ili zajednički, su materijalne i rasprostranjene na finansijskim izveštajima.

155. Revizor treba da izrazi **odricanje od mišljenja ukoliko**, pošto nije bio u stanju da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije na osnovu kojih može da podrži mišljenje revizije, revizor zaključuje da uticaj na finansijskim izveštajima bilo kojih neotkrivenih netačnih tvrdnji mogu biti materijalne i rasprostranjene. Ukoliko nakon prihvatanja angažovanja, revizor postaje svestan da je menadžment nametnuo ograničenje na delokrug revizije za koju revizor smatra da će verovatno dovesti do potrebe izražavanja kvalifikovanog mišljenja ili odricanje od mišljenja o finansijskim izveštajima, revizor treba da zahteva od menadžmenta da ukloni to ograničenje.

156. Ukoliko revizor daje modifikovano mišljenje, revizor će takođe modifikovati naslov kako bi odgovarao vrsti izraženog mišljenja revizije. MSVIR 1705 pruža dodatna uputstva o specifičnom jezičnom izražavanju koje će se koristiti kada se izdaje mišljenje i kada se opisuje odgovornost revizora. Takođe sadrži ilustrovane primere izveštaja.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

157. Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

158. Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov "Isticanje Pitanja" ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se istiche i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

159. Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku cilju shvatanja revizije, a pod uslovom da to nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Dodatak II: Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne i ranijih godina

Komponenta revizije	Preporuke koje su prenete iz 2015 godine	Sprovedene tokom 2017 godine	U procesu sprovođenja tokom 2017	Ne sprovedene
2.5 Upravljanje rizikom	Generalni Direktor treba osigurati da je preduzeta detaljna analiza identifikovanih rizika uz njihovu procenu i reagovanja nad ovim rizicima kako bi povećali efektivnost upravljanja rizikom.	Preporuka je sprovedena , preduzete su potrebne mere.		
4.6 Imovina i obaveze	Generalni Direktor treba osigurati da su preduzete dodatne mere tako da podseti korisnike imovine za procedure i zakonske zahteve za korišćenje i vraćanje imovine .	Preporuka je sprovedena , preduzete su potrebne mere.		
Komponenta revizije	Preporuke koje su data za 2016 godinu	Sprovedene	U procesu sprovođenja	Ne sprovedene
3.1.1 Prihodi	Predsedavajući Odbora i Generalni Direktor treba da obezbede da je preduzeto razmatranje kontrola u vezi sa izdavanjem potvrda. Procesi razmatranja treba da osiguraju da se potvrde izdaju samo posto su izvršene obaveze, prema propisima pravilnika.	Preporuka je sprovedena , preduzete su potrebne mere.		

3.2 Imovina	Predsedavajući Odbora i Generalni Direktor treba da razmotri postojeće kontrole kako bi osigurao efikasno upravljanje i registraciju čitave imovine ,kako bi se čuvale od gubljenja ili zloupotrebe. U tom smislu da se preduzmu mere za funkcionisanje registra e-imovina.	Preporuka je sprovedena , preduzete su potrebne mere.		
3.2.2 Tretiranje gotovog novca i njihovih ekvivalenata	Predsedavajući Odbora i Generalni Direktor treba da razmotre postojeće kontrole u vezi zatvaranja avansa za sitan novac kako bi osigurao njihova zatvaranja prema određenim aktima.	Preporuka je sprovedena , preduzete su potrebne mere.		
3.3 Ne-izmirene obaveze	Predsedavajući Odbora i Generalni Direktor treba da preduzmu potrebne mere kako bi osigurali tačno izveštavanje ne izmirenih obaveza kao i da se prate/ nadgledaju sve do njihovog plaćanja	Preporuka je sprovedena.		

Dodatak III: Pismo potvrđivanja

 Republika e Kosovës <i>Republika Kosovo - Republic of Kosovo</i>	 CAA Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës / Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova / Civil Aviation Authority of Kosovo	<table border="1" style="width: 100%; border-collapse: collapse;"> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;"> Republika e Kosovës / Republika Kosovo / Republic of Kosovo Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës / Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova / Civil Aviation Authority of Kosovo </td> </tr> <tr> <td style="width: 33%;">No. i prot.</td> <td style="width: 33%;">2018 / 205 / 18</td> <td style="width: 33%;"></td> </tr> <tr> <td>Brigjet/Prot. No.</td> <td>Kopje</td> <td>Data</td> </tr> <tr> <td>1</td> <td>ADM</td> <td>27.04.2018</td> </tr> <tr> <td>Stranica/Pages</td> <td>Kopja/Copy</td> <td>Datum/Date</td> </tr> <tr> <td colspan="3"> Hyrje/Inzertimi ☐ Dënim/elektronik ☒ Bredhshëm/Interneta ☐ </td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: right;">Prishtinë/Prishta/Pristina</td> </tr> </table>	Republika e Kosovës / Republika Kosovo / Republic of Kosovo Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës / Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova / Civil Aviation Authority of Kosovo			No. i prot.	2018 / 205 / 18		Brigjet/Prot. No.	Kopje	Data	1	ADM	27.04.2018	Stranica/Pages	Kopja/Copy	Datum/Date	Hyrje/Inzertimi ☐ Dënim/elektronik ☒ Bredhshëm/Interneta ☐			Prishtinë/Prishta/Pristina		
Republika e Kosovës / Republika Kosovo / Republic of Kosovo Autoriteti i Aviacionit Civil të Kosovës / Autoritet Civilnog Vazduhoplovstva Kosova / Civil Aviation Authority of Kosovo																							
No. i prot.	2018 / 205 / 18																						
Brigjet/Prot. No.	Kopje	Data																					
1	ADM	27.04.2018																					
Stranica/Pages	Kopja/Copy	Datum/Date																					
Hyrje/Inzertimi ☐ Dënim/elektronik ☒ Bredhshëm/Interneta ☐																							
Prishtinë/Prishta/Pristina																							

LETËR E KONFIRMIMIT

Për pajtueshmërinë me të gjeturat e Auditorit të Përgjithshëm për periudhën 01.01.2017 deri më 31.12.2017 dhe për implementimin e rekomandimeve.

Për: Zyrën Kombëtare të Auditimit
Prishtinë, dt. 27.04.2018

I nderuar,

Përmes kësaj shkrese, konfirmoj se:

- kam pranuar draft raportin e Zyrës Kombëtare të Auditimit për Auditimin e Raportit Financiar të Autoritetit të Aviacionit Civil për periudhën 01.01.2017 deri më 31.12.2017 (në tekstin e mëtejshëm "Raporti");
- pajtohem me të gjeturat dhe rekomandimet dhe nuk kam ndonjë koment për përmbajtjen e Raportit; si dhe
- brenda 30 ditëve nga pranimi i Raportit final, do t'ju dorëzoj një plan të veprimit për implementimin e rekomandimeve, i cili do të përfshijë afatet kohore dhe stafin përgjegjës për implementimin e tyre.

 Drejtori i Përgjithshëm:

	Tel: +381 (0)38 248 629 Fax: +381 (0)38 211 009 info@caa-ks.org www.caa-ks.org Fruga Ahmet Krasniqi p.n, Lagja Arbëria 10000 Prishtinë, Republika e Kosovës
---	--